

12,686	METASTAR INVEST LLP	GB	L.L EBECILIO	NL	2013-08-16	1308165034144997 LORENZO EBECILIO
12,578	METASTAR	GB	DATES7	NL	2013-08-20	1308205024502820

Ebecilio

De Nederlandse links in Azerbeidzjaanse smeergeldaffaire

Dennis Mijnheer

[FTM](#) | Gisteren 06:00 - 4 MIN.

Ook Nederlandse bedrijven blijken betrokken bij het Azerbeidzjaanse omkopschandaal dat onlangs in het nieuws kwam. Ze hebben facturen gestuurd aan dezelfde verdachte ‘spookbedrijven’ die een sleutelrol speelden in het omkopen van Europese politici. Het varieert van Nederlandse vennootschappen van Hewlett Packard, Glencore, Akzo-Nobel en Monsanto tot voormalig Ajax-speler Lorenzo Ebecilio.

Wereldwijd zijn journalisten en opsporingsautoriteiten aan het spitzen in een gemeenschappelijk onderzoeksproject dat *The Azerbaijan Laundromat* is gedoopt. Ook Nederlandse ondernemingen blijken zaken te hebben gedaan met bedrijven en tussenpersonen die direct betrokken zijn bij deze omvangrijke omkoopaffaire. Het gaat om 37 Nederlandse vennootschappen die in totaal via-via 129 betalingen hebben ontvangen van de Azerbeidzjaanse overheid.

Uit de documenten die zijn gepubliceerd, is onomstotelijk vast komen te staan dat de Azerbeidzjaanse overheid via onder meer Schotse spookbedrijven verschillende Europese politici heeft gefêteerd dan wel omgekocht. Daarnaast is er overheidsgeld gebruikt om Azerbeidzjaanse ministers en familieleden te verrijken en is er alles aan gedaan om lobbyisten en PR-mensen een zo positief mogelijk beeld van de voormalige Sovjet-republiek te schetsen.

Er zijn grote geldstromen gevonden naar vooraanstaande Europese politici

De eerste nieuwsberichten verschenen daarover vorige week op onder meer de voorpagina van de Britse krant en op de website van het journalistieke onderzoekscollectief [OCCRP](#), die als eersten inzag kregen in de bijna 17 duizend betalingen in de periode 2012 en 2014. Er bleken behoorlijke dubieuze betalingen tussen te zitten. Zo hebben meerdere Azerbeidzjaanse regeringsfunctionarissen, waaronder de vice-premier en zijn familieleden, gebruikgemaakt van de publieke gelden. Hun Europese tandartskosten, ziekenhuiskosten in het Amerikaanse topziekenhuis Johns Hopkins Medicine en zelfs Britse privéscholen kwamen ten laste van de sponsorpot.

Daarnaast zijn er grote geldstromen gevonden naar vooraanstaande Europese politici [zie kader] in België, Italië, Bulgarije en Slovenië. De eerste strafrechtelijke omkoop- en witwasonderzoeken zijn daar al opgestart, politici zijn afgetreden en ook het Europees Parlement [kondigde](#) afgelopen woensdag aan dat het een onderzoek wil naar de politieke omkopingspraktijken, ook wel ‘kaviaardiplomatie’ genoemd, van Azerbeidzjan.

Eindbestemming Nederland

Uit onderzoek van Follow the Money blijkt dat een deel van de pot ook richting 37 Nederlandse bedrijven vloeiden, aan wie in totaal 129 betalingen zijn gedaan. Zo gingen er miljoenen dollars naar onder meer Hewlett Packard Europe BV, Akzo Nobel Functional Chemicals, handelshuis Glencore Grain BV, Monsanto Holland BV en zadengigant Enza Zaden.

En er werden ook kleinere rekeningen voldaan, zoals de rekening van een Nederlandse tandarts waarbij de factuuromschrijving duidelijk maakte dat het ging om de (klein-)kinderen van de Azerbeidzjaanse vicepremier Yaqub Eyyubov. Er ging ruim 24 duizend dollar naar horlogewebshop Exclusive Watches, en de voormalige Ajax-speler Lorenzo Ebecilio kreeg bijna 13 duizend dollar. Het is slechts een greep uit de talloze Nederlandse [links](#) die in de uitgelekte lijst voorkomt.

Akzo Nobel, Enza Zaden, Monsanto Holland, maar ook een Nederlandse tandarts en voormalig Ajax-speler Lorenzo Ebecilio ontvingen geld van bedrijven gelieerd aan het regime

Schotse spookbedrijven

Het zakendoen met deze inmiddels besmette bedrijven betekent overigens niet per definitie dat er sprake is van omkoping of andere strafbare feiten. Feit is wel dat de Nederlandse bedrijven in de lijst gefactureerd hebben aan nogal schimmige bedrijven. Het onderzoek [The Azerbaijan Laundromat](#) toonde aan dat de Azerbeidzjaanse vriendjespolitiek hoofdzakelijk verliep via vier vennootschappen met de nietszeggende namen Polux Management, [Hilux Services](#), Metastar Investment en LCM Alliance.

Dit zijn overduidelijk offshore-vennootschappen. De vennootschappen zijn in Schotland en Groot-Brittannië geregistreerd, maar hielden bankrekeningen aan bij een Estlandse vestiging van de Deense Danske Bank. Via hun bankrekeningen werd 2,5 miljard euro weggepompt. De bron van dit geld is in het Laundromat-onderzoek ook deels ontrafeld:

het geld kwam van bedrijven gelieerd aan de huidige Azerbeidzjaanse president Ilham Aliyev, verschillende Azerbeidzjaanse ministeries, een mysterieus bedrijf Baktelekom en een Russisch staatsbedrijf Rosoboronexport dat in de wapenhandel actief is.

De bedrijven waren op papier eigendom van een Azerbeidzjaanse taxi-chauffeur

De bedrijven waren op papier eigendom van een Azerbeidzjaanse man genaamd Maharram Ahmadov. [OCCRP-journalisten](#) traceerden deze man, die op papier waakte over de miljarden. Het bleek te gaan om een chauffeur die woonachtig is in een arme wijk in hoofdstad Bakoe. Het is een klassiek geval van een stroman die de werkelijke eigenaren afschermt.

Omkoping Europese politici

De Azerbeidzjaanse pot van 2,5 miljard euro werd tussen 2012 en 2014 onder meer aangewend voor zogeheten 'kaviaardiplomatie' – het fêteren van politici met onder meer dure horloges en tapijten om zodoende invloed te kopen. Het onderzoeksproject Azerbaijan Laundry toont nu ook aan dat er dubieuze geldstromen zijn gegaan naar voormalige leden van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa (PACE).

Dit onafhankelijke Europese orgaan is opgericht na de Tweede Wereldoorlog om mensenrechten en democratie te bewaken via onder meer het gelieerde Europees Hof van de Rechten van de Mens. Azerbeidzjan is sinds 2001 lid van de [Raad van Europa](#), maar kent één groot probleem; het is niet zo goed gesteld met de mensenrechten, zo stelde onder meer Amnesty International vast. Een kritisch rapport daarover werd echter in 2013 weggestemd. Het vermoeden was dat Azerbeidzjan dit had weten te bewerkstelligen door middel van 'kaviaardiplomatie'. Dit vermoeden is nu versterkt door de ontdekking van aanzienlijke betalingen aan (voormalige) leden door de regering van dat land.

Italië

De Italiaanse afgevaardigde **Luca Volontè** is een van de de voormalig afgevaardigden die eind vorig jaar al onder vuur is komen te liggen. Hij [heeft](#) via de Schotse vennootschappen Metastar en Hilux (die ook veelvuldig voorkomen op de Nederlandse lijst) een bedrag van 2,4 miljoen euro ontvangen. De bedragen vloeiden richting zijn stichting en een privévennootschap. Volontè heeft de betalingen erkend, maar ontkent dat het gerelateerd is aan zijn (milde) oordeel met betrekking tot het kritische rapport over mensenrechtenschendingen. Het vermoeden is echter dat hij het wegstemmen van het rapport heeft georke-

streerd. De Italiaanse justitie is inmiddels een [strafrechtelijk onderzoek](#) begonnen naar hem begonnen vanwege omkoping en witwaspraktijken.

Duitsland

Een andere begunstigde betreft de Duitse oud-parlementariër **Eduard Lintner** (CSU) die van 1999 tot 2009 deel uitmaakte van de Parlementaire Vergadering. Lintner was destijds al mild ten aanzien van Azerbeidzjan en ook na zijn vertrek bij de Raad van Europa zette hij die houding voort. Hij richtte zelfs een lobbygroep op met als doel het verbeteren van de banden tussen Duitsland en Azerbeidzjan.

Lintner in 2013 actief als Duitse waarnemer bij de verkiezingen in Azerbeidzjan. Tijdens deze verkiezingen, waar de zittende president Aliyev met 84 procent van de stemmen werd herkozen, vonden er volgens Lintner geen misstanden plaats. *'The election process itself was organized at a high level and meets such standards as in Germany, for example,'* verklaarde hij. Opmerkelijk, want de Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) schoffelde de verkiezingen juist onderuit en [noemde](#) de verkiezingen 'serieus gebrekkig'. Zo werd het gros van de tellingen als 'slecht' tot 'zeer slecht' bestempeld, en was er in aanloop naar de verkiezingen selectieve aandacht voor Aliyev terwijl de oppositie nauwelijks exposure kreeg. De integriteit van Lintner wordt door de Azerbaijan Laundromat sterk in twijfel getrokken. De gelekte documenten tonen aan dat hij twee weken na zijn verblijf in Azerbeidzjan vanwege de verkiezingen, een betaling van 41 duizend euro uit de pot ontving. Zijn lobbyclub ontving ook ruim 800 duizend euro uit de Laundromat.

België

De geldstromen vanuit Azerbeidzjan zijn ook richting Belgische politici gestoomd. De Belgische kranten L'Echo en De Tijd achterhaalden vorige week dat er ook opmerkelijke gelstromen vloeiden naar Belgische politici onder wie **Alain Destexhe** die zitting heeft in de Raad van Europa. Zo ontving een door hem opgerichte vereniging, de *European Academy for Elections Observatory*, geld uit Azerbeidzjan. De schijn van belangenverstrengeling is daarmee gewekt, want Destexhe was ook onafhankelijk rapporteur over de democratie in Azerbeidzjan. Destexhe maakte afgelopen zondag [bekend](#) dat hij opstapt in de parlementaire vergadering van de Raad van Europa. Vorige week werd ook [ontdekt](#) dat de Belgische oud-minister **Marc Verwilghen** en voormalig ondervoorzitter van de Raad van Europa, **Paul Wille**, betrokken zijn bij Azerbeidzjaanse lobbyclubs.

Bulgarije

Een andere opvallende betaling ging richting **Kalin Mitrev**, de Bulgaarse afgevaardigde voor de European Bank of Reconstruction and Development (EBRD) in Londen. Hij ontving 425 duizend euro uit de pot. Hij probeerde het onlangs te legitimeren door te stellen dat de betalingen voortvloeiden uit eerdere consultancy-werkzaamheden voor de Azerbeidzjaanse overheid. Bulgarije heeft inmiddels een strafrechtelijk onderzoek [ingesteld](#). Het is een pijnlijk moment, want de belangrijke Zuidelijke Gas Corridor ligt op tafel en de EBRD moet later dit jaar beslissen of de bank een lening van ruim 400 miljoen euro verstrekt aan Azerbeidzjan. Extra pijnlijk: Mitrev is getrouwd met het hoofd van Unesco.

Lees verder

Bloemen, kaas en voetbal

Op basis van het uitgavenpatroon is het gissen naar de exacte bedrijfsactiviteiten van deze vier afgeschermded bedrijven. Een van die bedrijven, Metastar Investment LLP, betaalde enerzijds geld aan de Europese politici (zie kader) die nu verdacht worden van omkoping. Maar hetzelfde bedrijf deed ook voor miljoenen dollars aan bestellingen bij Nederlandse bloemen- en zadenbedrijven. Het bedrijf was van vele markten thuis, want het overzicht met Nederlandse betalingen bevat bijvoorbeeld ook een overboeking van bijna 13 duizend dollar aan een natuurlijk persoon, Lorenzo Ebecilio. De voormalig Ajax-voetballer Ebecilio speelde ten tijde van de betaling in 2013 bij de Azerbeidzjaanse club Gabala. Zijn management was niet bereikbaar voor een toelichting.

Een andere opvallende betaling betreft een rekening van bijna 1100 dollar aan de Nederlandse tandartspraktijk [Videnti](#). Bij de factuuromschrijving (in het Duits) staan de namen vermeld van de zoon en kleindochter van Yaqub Eyyubov, de huidige vicepremier van Azerbeidzjan. De Nederlandse kliniek leverde zo diensten aan zoon Farhad, het hoofd van de wegpolie in Azerbeidzjan, en kleindochter Nasrin. In [een eerdere OCCRP-publicatie](#) kwam ook naar voren dat kinderen en kleinkinderen gebruik maakten van Duitse tandartsklinieken. Videnti reageerde niet op vragen van Follow the Money.

504	METASTAR INVEST LLP	GB	VIDENTI	NL	2012-09-26	1209265025407578 RECHNUNGS N 3263 NASRIN EYUBOVA 29.03.9 8
480	HILUX SERVICES LP	GB	NOORDWAND WALL DECORATION	NL	2014-09-26	1409265037631505 PAYMENT TO THE INVOICE N.0000701403 DD. 09.09.2014
340	METASTAR INVEST LLP	GB	VIDENTI	NL	2012-09-26	1209265021918906 RECHNUNGS N 3264 NASRIN EYUBOVA 29.03.9 8
252	METASTAR INVEST LLP	GB	VIDENTI	NL	2012-09-26	1209265023903114 RECHNUNGS N 3267 FARHAD

Tandarts

Zeker in het licht van het fêteren van politici, de zogeheten 'kavardiplomatie', doet Metastar ook een opvallende transactie op 16 augustus 2013. Toen is er een factuur van 24.457 euro betaald aan het Nederlandse bedrijf Exclusive Watches. De eigenaar van deze horlogehandelaar, Jurgen Dankers, kan het zich niet meer herinneren. 'Het is vier jaar geleden en ik verkocht wel meer horloges via mijn website. Ik kan het ook niet meer controleren want mijn bedrijf bestaat niet meer.'

"In sommige landen zijn de politiek en het bedrijfsleven nauw met elkaar verweven. Het is dan lastig om met de Nederlandse ethiek zaken te doen"

Ministeriële melkkoe

De uiteindelijke afnemer bij een geldstroom richting Friesland valt wel te traceren. In de Nederlandse lijst is opgenomen dat er in augustus 2013 vanuit het Schotse bedrijf Polux 44.284 dollar is overgeboekt naar melkveeconsultants van The Friesian. 'We hebben toen een heel nieuw melkveebedrijf opgezet in Azerbeidzjan,' vertelt aandeelhouder Henk Bles. 'Het was een bijzonder project, want we hadden in dat land de supervisie over de bouw, de stalinrichting en we hebben een jaar lang ook het management gedaan om het veebedrijf op te starten.' De opdracht kwam volgens Bles binnen via de Nederlandse ambassade. 'We zijn vervolgens ingehuurd door de Gilan-groep uit Azerbeidzjan,' zegt Bles.

De Friese veeteeltexperts hebben zodoende, zonder dat ze het waarschijnlijk wisten, een opdracht gedaan voor de grote melkkoe van Kamaladdin Heydarov, de huidige minister van Emergency Responses in Azerbeidzjan. Deze minister is door de Amerikaanse ambassade – zo valt te [lezen](#) in de in 2010 via WikiLeaks gelekte Amerikaanse ambassadeberichten – door en door corrupt en staat aan het hoofd van de één na machtigste familie in Azerbeidzjan. '*Heydarov controls more visible assets and wealth within the country than the President,*' valt er te lezen. Waarbij de Amerikanen erop doelden dat de minister en zijn familie eigenaren zijn van het Gilan-conglomeraat.

Een voormalige directeur van een van de Nederlandse bedrijven die op de lijst staat, en anoniem wil blijven, schetst de problematiek. 'In sommige landen zijn de politiek en het bedrijfsleven nauw met elkaar verweven. Het is lastig om met de Nederlandse ethiek zaken te doen. Je kijkt of een bedrijf met zuivere dingen bezig zijn en als dat zo is,

dan doe je gewoon zaken. Ook al weet je niet precies hoe ze aan hun geld komen.'

L.S. In mei reisde ik van Georgië naar Azerbeidzjan. Mijn indruk lees je [hier](#). Nog niet alles is opgehelderd over de Azerbajjan Laundromat, meer onderzoek daarover zal binnenkort verschijnen op FTM.